

ZA NAŠU ZEMLJU

Agrotim
VICTORIALOGISTIC

broj 24 / Decembar 2014 / mesečnik

jer zemlja zasluži najbolje

VII kongres zaštite bilja

Intervju
**Natalija
Kurjak**

Sa terena
**konzervacija
i remont**
poljoprivrednih
mašina

reč urednika

Dragi prijatelji,

Na samom smo kraju godine u kojoj je priroda pokazala koliko smo mali pred silom njenih moći: u januaru 2014. nas je iznenadila mećava u sred ravne Bačke, u maju su nas potresle katastrofalne poplave, u septembru klizišta, u decembru ledene kiše... Nadam se da će nas u narednoj godini priroda manje stavljati na probe te da ćemo, svi mi koji radimo u ovoj *fabrici pod otvorenim nebom*, uz predan rad, naredne godine živeti bolje.

Kraj jedne godine uvek je povod za podvlačenje crte i rezimiranje svega učinjenog i postignutog. Naravno, svi znamo kakve smo rezultate ostvarili ove godine, ali nadam se da smo svi uvideli i gde smo i koliko grešili. Greške su sastavni deo života, ali je važno identifikovati ih i ne dozvoliti da se ponove. Jer godina koja dolazi donosi nam nove zahteve, nova pravila i odgovornosti. Nešto drugi očekuju od nas a zapravo, najvažnije je ono što sami sebi postavimo kao očekivani cilj.

Početakom 2015. slavimo jedan, za nas, a nadamo se i za Vas, značajan jubilej. Naime, u januaru će biti tačno dve godine od kako smo pokrenuli bilten Za našu zemlju koji smo zajedno nadograđivali i učinili ga omiljenim informativno-edukativnim štivom.

U 2015. nastavljamo da oslušujemo Vaše potrebe, uvodimo nove rubrike, pratimo veliki broj tema, nastavljamo da saradjujemo i dalje gradimo započeto.

Ovom prilikom Vam se zahvaljujem na podršci i divnoj saradnji u zajedničkom stremljenju da se poljoprivredom bvimo na ozbiljan i odgovoran način. Samo zajedno možemo učiniti da naša zemlja dobija više, a i mi sa njom.

Želim Vam puno zdravlja, sreće, ljubavi i lepih osećanja u Godini novoj, druženja, novih iskustava, dobrih rešenja, prijatelja i dobrih ljudi oko Vas, i puno, puno sreće da to sve bude baš onako kako ste zamislili! I želim da i dalje budete sa nama.

Jer naša zemlja, Vi i mi zaslužujemo samo najbolje.

Natalija Kurjak

Autori tekstova i saradnici

Marketing
AGROTIMA Victoria Logistic: Natalija Kurjak
Marina Radić

Stručna služba
AGROTIMA Victoria Logistic: Ljubica Vukićević
Duško Marinković

sadržaj

Aktuelno

KONKURSI	3
REGISTRACIJA POLJOPRIVREDNIH MAŠINA	3
EDUKACIJE POLJOPRIVREDNIKA	4
VEĆE REKORDERA	
U RATARSKOJ PROIZVODNJI	4
VII KONGRES ZAŠTITE BILJA	5
STANJE NA SVETSKIM BERZAMA	5
IZVEŠTAJ SA PRODUKTNE BERZE	6

U fokusu

SARADNJA VICTORIA LOGISTIC SA	
POLJOPRIVREDNOM ŠKOLOM IZ FUTOGA	8

Info +

VREMENSKA PROGNOZA	9
---------------------------	---

Intervju

NATALIJA KURJAK	10
------------------------	----

Primer dobre prakse

OZZ SRBOBRAN, SRBOBRAN	13
-------------------------------	----

Sa terena

OSVRT NA PROBLEME	
U ZAŠTITI BILJA U 2014. GODINI	15
OBRADA ZEMLJIŠTA ZA SOJU	17
KONZERVACIJA I REMONT	
POLJOPRIVREDNIH MAŠINA	18
ORGANSKA ĐUBRIVA	
- ZELENišNO ĐUBRENJE	20
PEGAVOST LIŠĆA ŠEĆERNE REPE	
U 2014. GODINI	22

Poštovani čitaoci,

S obzirom da je saradnja jedna od osnovnih smernica našeg tima - pozivamo Vas da nam pošaljete svoje komentare, sugestije, pitanja i predloge šta biste još voleli da pročitate u narednom broju.

✉ mradic@victoriagroup.rs

☎ 021 4895 470, 021 4886 508

aktuelno

KONKURS ZA DODELU DUGOROČNIH KREDITA ZA POLJOPRIVREDU

Razvojni Fond AP Vojvodine raspisuje konkurs za dodelu dugoročnih kredita za poljoprivredu, **rok za predaju dokumentacije: 31. decembar 2014.**

Konkurs je namenjen nosiocima registrovanih poljoprivrednih gazdinstava na teritoriji AP Vojvodine i osnovni ciljevi dodele kredita su obezbeđenje finansijskih sredstava radi podrške razvoja i unapređenja sektora poljoprivrede putem povećanja nivoa tehničke opremljenosti, povećanja obima, efikasnosti i inteziviranja poljoprivredne proizvodnje, povećanja produktivnosti, podizanja stepena konkurentnosti i zaštite životne sredine kao i podsticanja udruženog učešća više nosilaca individualnih poljoprivrednih gazdinstava u realizaciji zajedničke investicije u poljoprivredi radi poboljšanja tržišne pozicije individualnih gazdinstava.

Za realizaciju ove kreditne linije planirana su sredstva u iznosu od 250.000.000,00 dinara.

Na iznos kredita od 200.000,00 do 10.000.000,00 dinara primenjuje se valutna klauzula i iznos kamatne stope:

- 3% na godišnjem nivou za kredite obezbeđene garancijom
- 4% na godišnjem nivou za kredite obezbeđene hipotekom

Minimalni uslovi su da:

- nema dospelih neizmirenih obaveza prema Fondu
- nema neizmirenih obaveza po osnovu poreza i ostalih javnih prihoda
- navršenih manje od 65 godina života.

Konkurs je otvoren do iskorišćenja sredstava planiranih za njegovu realizaciju.

Potrebne informacije možete dobiti na telefone:

021/454-334, 021/450-698, 021/450-702, 021/6-351-014, putem faksa: 061/8-209-309 ili e-maila: office@rfapv.rs.

Za sve dodatne informacije posetite web sajt www.rfapv.rs.

REGISTRACIJA TRAKTORA, PRIKLJUČNIH MAŠINA, MOTOKULTIVATORA I RADNIH MAŠINA

Građani koji imaju u zakonitom i savesnom posedu najmanje 5 godina traktore, priključna vozila za traktore, motokultivatore i radne mašine koje su prvenstveno namenjene za obavljanje poljoprivrednih radova, a nisu u mogućnosti da iz opravdanih razloga (gubitak računa, smrt lica od kojeg su vozilo kupili i dr.) pribave odgovarajući

dokaz o vlasništvu i poreklu vozila, moći će da do 30. 12. 2015. godine podnesu zahtev za upis vozila u jedinstveni registar tj. da registruju vozila ako uz zahtev prilože:

Dokaz o bavljenju poljoprivrednom proizvodnjom (potvrda o upisu u registar poljoprivrednih gazdinstava, izvod iz katastra nepokretnosti kojim se dokazuje vlasništvo nad zemljom od najmanje 0,5 hektara, ugovor o zakupu poljoprivrednog zemljišta od najmanje 0,5 hektara ili drugi dokaz npr. pravo korišćenja poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini...)

Izjavu datu pod krivičnom i materijalnom odgovornošću potpisanu od strane dva svedoka i overenu od strane nadležnog organa (sud) na okolnosti posedovanja vozila,

na osnovu koje organ za registraciju vozila utvrđuje da li postoji stvarna nemogućnost pribavljanja dokaza o poreklu i da li je imalac vozila u savesnom i zakonitom posedovanju vozila najmanje 5 godina.

Potvrdu o tehničkoj ispravnosti vozila sa podacima iz dokumentacije proizvođača ili priznatih kataloga, ne starija od 30 dana.

Polisu obaveznog osiguranja vlasnika motornog vozila od odgovornosti za štetu koju motornim vozilom pričinu trećim licima.

Dokaz o uplaćenim taksama za registraciju.

Dokaz o identitetu imaoaca vozila (lična karta za fizička lica, a dokaz o upisu u registar kod nadležnog organa za pravna lica). ■

POČELE EDUKACIJE POLJOPRIVREDNIKA - VAŽNOST PRAVILNE PRIMENE ĐUBRIVA

Da je tokom predstojećih hladnih dana veoma važno, kada su radovi u poljoprivredi uglavnom završeni, baviti se analizom rezultata iz prethodne godine i razmišljanju o narednoj, govori u prilog i učešće naše stručne službe Victoria Logistic u radu seminara kompanije Limagrain.

Prvih dana decembra u okviru seminara na Tari, stručna služba Victoria Logistic je održala stručnu prezentaciju na temu **racionalne primene osnovnih mineralnih đubriva i važnosti agrohemijskih analiza zemljišta**. Pred oko 70 poljoprivrednih proizvođača uglavnom manjih i srednjih, kao i nekolicine velikih proizvođača, dr Duško Marinković je prezentovao naša iskustva iz prethodnih godina sa primerima uštede koje su postigli proizvođači koji su primenjivali „đubrenje po meri njive i useva“, a ne „bacanje“ đubriva. Urađenih preko 21.000 uzorka na oko 220.000 ha, govore u prilog poznavanju pravilnosti dešavanja na terenu. Poljoprivrednici su najviše bili zainteresovani za tehnologiju primene mineralnih đubriva, njihov uticaj na rast i razvoj gajenih biljaka, ali i za delovanja na samo zemljište, uticaj organskih đubriva i važnost njihove primene u savremenoj poljoprivrednoj proizvodnji. Pored pitanja vezanih za ishranu gajenih biljaka i zemljišta, poljoprivrednici su bili zainteresovani i za tehnologije koje bi mogli primenjivati na svojim imanjima u toku proizvodnje pre svega ratarskih biljnih vrsta.

Uključenje u ovakve seminare, pravi je put upoznavanja poljoprivrednika sa principom primene sledljivosti u poljoprivredi, koju sledi naša kompanija, izgradnji poverenja od strane poljoprivrednika, mogućnosti prenošenja novih saznanja, kao i potvrđivanja naših stručnih službi. ■

VICTORIA GROUP ovogodišnji DOBITNIK NAGRADE ZA NAJBOLJU SARADNJU SA POLJOPRIVREDNICIMA I ZADRUGAMA U 2014. GODINI

U Beogradu je 12.12.2014. godine održano „Veče rekordera u ratarskoj proizvodnji“ i javno snimanje novogodišnje emisije Znanje imanje, koje je organizovalo Udruženje novinara za poljoprivredu Agropress i Agrobiznis magazin. Na skupu su učestvovali predstavnici udruženja poljoprivrednika, kompanija i rekordera u proizvodnji pšenice, kukuruza, suncokreta, šećerne repe gde su ujedno nagrađeni najbolji.

Prema oceni novinara najbolju saradnju sa poljoprivrednicima i zadrugama u 2014. godini ostvarila je kompanija Victoria Group, a nagradu je u ime kompanije primila Natalija Kurjak, direktor marketinga

kompanije Victoria Logistic. Ona je ovom prilikom rekla da je kompanija Victoria Group jedan od najvećih proizvođača i izvoznika u Srbiji i regionu. „Mi imamo saradnju sa velikim brojem poljoprivrednika i zahvaljujući tome zajednički postizemo odlične rezultate u proizvodnji,“ zaključila je Natalija.

Novogodišnja emisija „Znanje imanje“ biće emitovana 21.12.2014. godine u 11 časova na RTS 1. ■

USPEŠNO ZAVRŠEN VII KONGRES ZAŠTITE BILJA

U organizaciji Društva za zaštitu bilja Srbije i dve sekcije Međunarodne organizacije za biološku i integralnu zaštitu (IOBC-EPRS i IOBC-WPRS), završen je **VII kongres o zaštiti bilja** pod nazivom „Integralna zaštita bilja - naučno-utemeljen korak napred prema održivoj poljoprivredi, šumarstvu i pejzažnoj arhitekturi“, koji se održao u periodu od 24. do 28. novembra 2014. godine na Zlatiboru.

Prezentovana su najnovija saznanja iz oblasti zaštite bilja u poljoprivredi, šumarstvu i pejzažnoj arhitekturi učesnicima Kongresa kojih je bilo oko 800, a takođe je Kongres doprineo unapređenju i popularizaciji međunarodne saradnje. Ovom prilikom obeleženo je i 60 godina postojanja najstarijeg strukovnog udruženja u Srbiji, Društva za zaštitu bilja.

Agrotim Victoria Logistic učestvovao je na ovom skupu. Održani su sastanci o dosadašnjoj saradnji, kao i o saradnji za novu 2015. godinu sa predstavnicima kompanija proizvođača pesticida, semena i mineralnog đubriva. Ujedno se sa predstavnicima zadruga analizirao dosadašnji rad i zajednička saradnja, kao i planovi za narednu godinu.

Još jednom se pokazalo da samo spoj nauke i prakse može dovesti do ostvarenja većih prinosa i profita u poljoprivrednoj proizvodnji. ■

STANJE NA SVETSKIM BERZAMA

berzanski analitičar **Željko Nikolić**

Skoro idealni vremenski uslovi tokom velikog dela godine, doprineli su rekordnom svetskom rodu pšenice, kukuruza i soje i povećanju procene svetskih zaliha.

Na kraju ove sezone 2014/2015., očekuje se da će svetske zalihe pšenice dostići 192,9 miliona tona, što je najviše za poslednjih 5 godina, odnosno za 7,2 miliona tona više nego na kraju prethodne sezone, kukuruza rekordnih 191,5 miliona tona (više za 18,5 miliona tona nego prošle godine), a soje rekordnih 90,3 miliona tona (čak 23,5 miliona tona više u odnosu na prethodnu godinu).

Usled ovih pozitivnih očekivanja, cene sve tri kulture su u periodu septembar-oktobar pale na višegodišnje minimume. Odličan početak žetve u septembru i očekivanje rekordnih količina, oborili su cene soje na najniži nivo od proleća 2010., a kukuruza od jeseni 2009. Međutim, kišni oktobar dovodi do kašnjenja žetve i zastoja u isporukama iz Amerike, a velika tražnja je izazvala oporavak cena na najviši nivo od proteklog leta. Pojavili su se i problemi sa kvalitetom pšenice, što je uticalo na manji udeo pšenice za ljudsku upotrebu, te

oporavak cene nakon pada na najniži nivo od jula 2010. godine. Kraj novembra je doneo odluku ruske fitosanitarne službe da podigne zahteve kvaliteta za izvoz pšenice, što je vratilo brigu na tržište da bi moglo doći do ograničenja izvoza iz Rusije iako još uvek nema detalja o odluci i nejasno je kada će ona stupiti na snagu.

Kratkoročni problemi sa kašnjenjem US žetve nisu doneli i smanjenje veličine roda, već samo odlaganje isporuka. Dobra tražnja za sojom i kukuruzom ne jenjava nakon sporog početka žetve, a ponuda se trudi da je dostigne i popuni sve kanale nabavke koji su ostali ispražnjeni nakon niskog stanja zaliha pred ovogodišnju žetvu. Kada se ovi problemi eliminišu imajući u vidu da je rekordna US žetva i soje i kukuruza gotovo završena, tržište se okreće izgledima roda na južnoj hemisferi, pre svega Južnoj Americi, gde je vremenska situacija na početku sezone povoljna i bez izgleda značajnih neprilika, a setva soje je gotova već na 92% planiranih površina. Pored pozitivnih izgleda rekordnog roda soje u Južnoj Americi, veliki pad nafte na najniži nivo od jula 2009. godine, dovodi do smanjene rentabilnosti proizvodnje biogoriva i samim tim smanjenja potrošnje kukuruza i soje za ovu namenu.

Opšta svetska ekonomska slika u ovom trenutku takođe nije sjajna, te je za očekivati dalji pritisak na cene ovih najznačajnijih kultura, ukoliko se povoljni vremenski uslovi nastave i ne dođe do značajnih poremećaja na tržištu. ■

IZVEŠTAJ SA PRODUKTNE BERZE AD NOVI SAD ZA PERIOD OD 08.12.2014.

master ekonomista Marina Radić

Značajan porast nedeljnog obima prometa, uz dominaciju kukuruza u strukturi istog, kao i apstinencija tržišnih učesnika na tržištu pšenice, osnovne su karakteristike prometa na Produktnoj berzi u Novom Sadu, u periodu od 08.12.2014.-12.12.2014. Ostvareni količinski promet od 4.349.204 kg, je za gotovo 140% veći nego prethodne nedelje, dok je ostvareni ukupni dinarski promet od 77.264.118,40 dinara, veći za preko 117% u odnosu na period od pre nedelju dana.

U strukturi prometa apsolutno dominira **kukuruz** sa istrgovanih 3.830 tona, čime je njegovo učešće u strukturi ukupnog nedeljnog prometa preko 88%. Ponderisana nedeljna cena veštački sušenog kukuruza čiji kvalitet po svim parametrima odgovara elementima SRPS standarda, kao i standardima avansnog plaćanja i promptne isporuke, na paritetu fco utovareno, iznosila je 15,93 din/kg, sa PDV-om, što je za 2,91% više nego prethodne nedelje. Svakako, treba istaći veoma izražen trend rasta cene tokom nedelje, koja je krajem iste dostigla nivo od 16,23 din/kg, sa PDV-om, posmatrajući pojedinačne berzanske ugovore.

Za razliku od pomenutog tržišta kukuruza, **tržište pšenice** je, nakon burnih dešavanja od pre 2-3 nedelje, potpuno pasivno, bez ijednog zaključenog berzanskog ugovora. Međutim, podatak da krajem radne nedelje kupci nisu reagovali ni na ponudu od 23,87 din/kg, sa PDV-om, dovoljno govori da je na domaćem tržištu aktuelan pad cene hlebnog zrna.

U odnosu na pasivnost tržišta pšenice, tržište **suncokretove sačme** bilo je veoma dinamično. Istrgovano je ukupno 279.204 kg tridesetrotke, po prosečnoj ceni od 24,17 din/kg, sa PDV-om, što je za 1,75% niže nego pre dve nedelje.

Blagi cenovni pad registrovan je i na **tržištu soje**. U okviru istrgovanih 190 tona, postignuta je prosečna cena od 48,52 din/kg, sa PDV-om, što je za 1,68% manje nego prethodne nedelje.

Od ostalih artikala treba pomenuti i promet brašnom tipa 500, u količini od 50 tona, namenjeno izvozu, po dinarskoj ceni od 29,24 din/kg, bez PDV-a, što je u trenutku realizacije posla iznosilo 240 evra, za tonu.

PRODEX

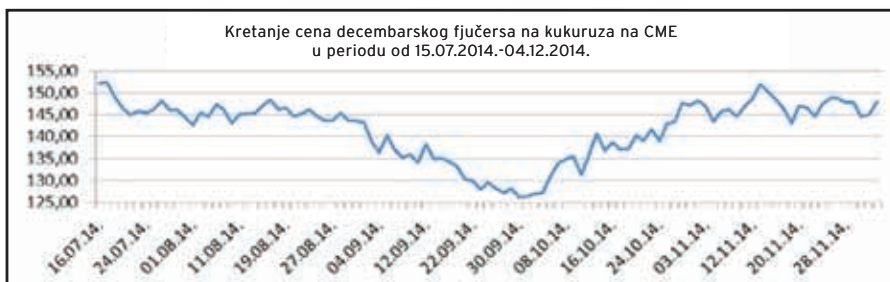
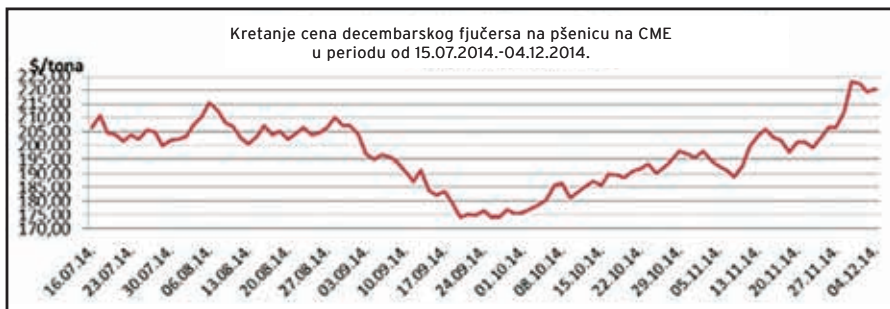
Dalji rast cene kukuruza, na domaćem tržištu, direktno je uticao na porast nedeljne indeksne vrednosti PRODEX-a. Ovaj agregatni berzanski pokazatelj, na današnji dan beleži vrednost od 210,78 indeksnih poena, što je za 1,86 indeksnih poena više, nego prošlog petka.

SVETSKO TRŽIŠTE

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama:

	PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP septembar 2014.				
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	212.09 \$/t	222.89 \$/t	222.38 \$/t	219.36 \$/t	220.32 \$/t
Kukuruz	147.87 \$/t	147.79 \$/t	144.72 \$/t	145.11 \$/t	148.03 \$/t

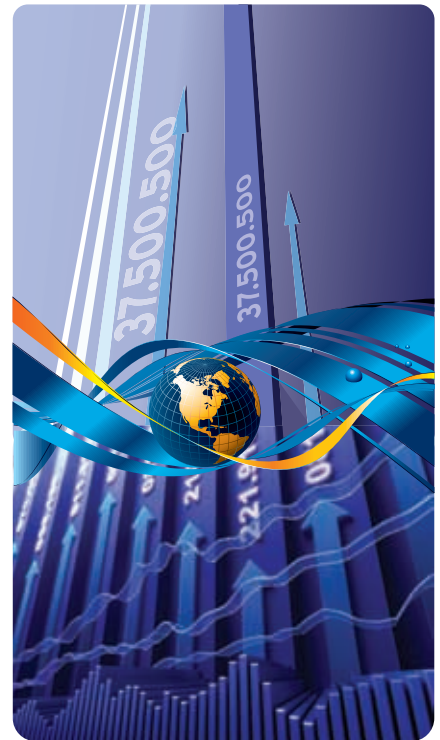

Najveći uticaj na kretanje cene pšenice u proteklih nedelju dana u SAD-u, imale su prognoze za rekordnu prognozu proizvodnje 2014/15 i tako gurnule fjučerse, kao u Americi, tako i u Evropi na maksimum u poslednjih pet meseci. Na cene je dodatno uticalo i veoma hladno i nepovoljno vreme za useve ozime pšenice u Americi, iako je krajem nedelje splasla zabrinutost, na osnovu prognoza za nadolazeće povoljnije vreme i kišu u delovima Velike Ravnice.

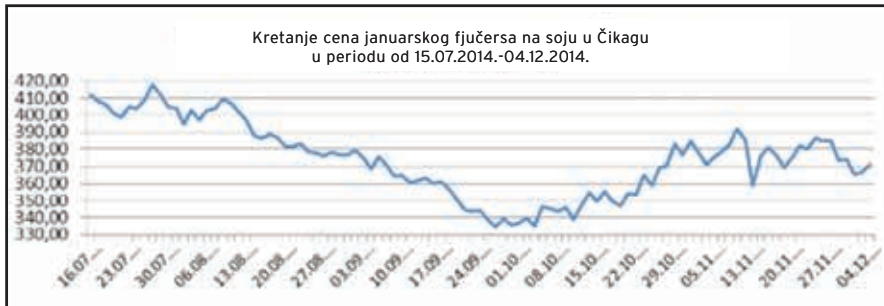
Nedeljna izvozna prodaja u Americi bila je za 16% veća od četvoro nedeljnog proseka, na nivou od 431.500 tona, odnosno kumulativnih 16.6 miliona tona.

Na kretanje cene kukuruza u protekloj nedelji, uticalo je kretanje vrednosti roba na drugim tržištima. Nedeljna izvozna prodaja u SAD-u je bila bolja od očekivane, na nivou od 944.900 tona, odnosno kumulativnih 21.6 miliona tona (24.9 miliona tona prošle godine).

Cena kukuruza je u proteklih sedam dana pala za 0,58%, dok je za razliku od kukuruza vrednost pšenice zabeležila skok, koji je iznosio 6,69%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP septembar 2014.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, jan 14	373.32 \$/t	373.69 \$/t	365.83 \$/t	366.78 \$/t	371.27 \$/t
Sojina sačma, dec 14	391.10 \$/t	384.40 \$/t	383.10 \$/t	391.10 \$/t	385.70 \$/t

	PŠENICA	KUKURUZ
BUDIMPEŠTA	169.00 EUR/t (features mar 14)	133.25 EUR/t (features mar 14)
EURONEXT PARIZ	186.25 EUR/t (features jan 14)	154.50 EUR/t (features jan 14)

Na tržište soje su najveći uticaj imali slabljenje vrednosti sojine sačme i poboljšanje vremenskih prilika u Južnoj Americi. Uljarice su na berzi u Čikagu u proteklih nedelju dana

zabeležile padove svojih vrednosti. Naime, zrno soje je vrednosno slabije za 3,49%, dok je pad cene sojine sačme iznosio 3,96%.

Obim i struktura prometa na Produktnoj berzi u novembru 2014. g.

ROBA	CENA SA PDV-OM od-do	PONDERISANA CENA SA PDV-OM
Kukuruz, rod 2014.	14,08-15,07	14,55
Pšenica, rod 2014.	21,01-25,85	24,20
Kukuruz, rod 2014. vlaga do 18,5%	11,55-11,66	11,60
Kukuruz, rod 2014. vlaga do 19,8%	12,87	12,87
Soja, zrno, rod 2014.	44,00-49,50	45,50
Sojina sačma, 44%	65,40	65,40
Suncokretova sačma 33%	24,60	24,60

Vrednosti žitarica na evropskim berzama, u proteklih nedelju dana zabeležile su skokove. Novi martovski fjučers na kukuruz u Budimpešti je skočio za 1,45%, dok je ista kultura na berzi u Parizu vrednosno ojačala za 2,32%. Novi martovski fjučers na pšenicu u Budimpešti je skočio za neznatnih 0,08% i, dok je ista kultura u Parizu skočila za 3,19%.

Zahvaljujući odličnom rodu žitarica i uljarica, kao i povećanom izvozu, odnosno rastu ponude i potražnje, na novosadskoj Produktnoj berzi je zabeležen rekordan obim prometa u poslednje četiri godine. Preko Produktne berze je ukupno prometovano 12.240 tona robe, što je za 28,75% veća prometovana količina nego prethodnog meseca. Finansijska vrednost trgovanja iznosila je 231.167.970,00 dinara, odnosno za 32,89% više nego u oktobru.

Rast izvoza i pad kursa dinara su pozitivno uticali na cenu kukuruza. Najniža cena je registrovana sredinom meseca od 12,80 din/kg bez PDV-a, nakon čega je usledio uzlazni trend. Cena na zatvaranju na kraju meseca je bila na nivou od 13,70 din, što je ujedno i najviša cena u poslednja dva meseca.

Novembarski ponder je iznosio 13,22 din bez PDV-a (14,55 din/kg sa PDV-om), što je za 2,10% viša cena u odnosu na upoređujući podatak iz prethodnog meseca. Kukuruz sa vlagom do 18,5% je u proseku koštao 10,54 din (11,60), a sa vlagom do 19,8% 11,70 din (12,87).

Tokom novembra se uglavnom beleži rast cene hlebnog zrna, što nije izostalo ni ove godine. Iako je rast bio očekivan, skok od 22,65% u toku samo jednog meseca je ipak bio iznad prethodnih procena. Cena je u roku od svega dvadesetak dana skočila sa 19,16 na 23,50 din bez PDV-a, što je blago uzburkalo tržište i javnost. Prosečna cena pšenice je bila 22,00 din (24,20 din sa PDV-om), što je za 22,22% viša cena od one iz oktobra.

Nakon prošlomesečnog pada, cena soje je u novembru porasla za 7,59%. Ponder je iznosio 41,27 din bez PDV-a. Sojina sačma sa 44% proteina je skuplja za 5,42% i kilogram je koštao 54,50 din (65,40 sa PDV-om).

Suncokretova sačma sa 33% proteina je prometovana po 20,50 din/kg bez PDV-a, što je 24,60 din/kg sa PDV-om. ■

u fokusu

SARADNJA

VICTORIA LOGISTIC SA

POLJOPRIVREDNOM ŠKOLOM IZ FUTOGA

dr Duško Marinković

Poljoprivreda naše zemlje najviše zavisi od budućih stručnjaka koji se obrazuju u našim poljoprivrednim školama, odnosno na poljoprivrednim fakultetima. Stručnjaci obrazovani u ovim ustanovama, biće značajni činioци kreiranja naše poljoprivredne proizvodnje. Znanja koja budu stekli u toku svog obrazovanja, direktno će uticati na visinu prinosa koji budemo ostvarivali na obradivim površinama. Pored znanja koja steknu u toku svog obrazovanja, vrlo je bitno da učenici i studenti budu adekvatno obučeni za savladavanje novih tehničko-tehnoloških rešenja u okviru poljoprivredne proizvodnje. Savladavanje novih tehnologija i njihovo prilagođavanje agroekološkim uslovima koji vladaju na našem području, od presudne je važnosti za ostvarivanje ekonomski opravdanih prinosa. Preslikavanje agrotehnike iz drugih agroekoloških područja bez prilagođavanja uslovima koji vladaju kod nas, ne može nam obezbediti dobre rezultate u procesu proizvodnje.

Prepoznavanje i podrška budućim stručnjacima koji treba da omoguće postizanje većih prinosa i podizanje kvaliteta dobijenih proizvoda poljoprivrednih proizvoda, razlog je zašto kompanija Victoria Logistic saraduje sa Poljoprivrednom školom sa domom učenika u Futogu. Ova saradnja ogleda se u mnogobrojnim zajedničkim aktivnostima. Saradnja između Poljoprivredne škole i kompanije Victoria Logistic krunisana je Ugovorom o zajedničkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Predmet ovog Ugovora je zasnivanje poljoprivredne proizvodnje na parcelama školske ekonomije

čija je ukupna površina 47 ha. Na parcelama koje su obuhvaćene ovom saradnjom, stručna služba naše kompanije pre početka proizvodnje izvršila je uzorkovanje zemljišta za potrebe kontrole plodnosti, a kasnije u proleće i za potrebe N-min metode. Na osnovu rezultata ovih analiza, primenjena su mineralna đubriva naše fabrike mineralnih đubriva Fertil iz Bačke Palanke. Na pomenutim parcelama u toku proizvodne 2013./2014. godine gajena je pšenica, soja i kukuruz. Pored neophodnih količina mineralnih đubriva, kompanija Victoria Logistic obezbedila je i preostali repromaterijal neophodan u procesu proizvodnje (pesticide i semena). Poljoprivredna škola je obezbedila neophodne mašine za obavljanje agrotehničkih mera.

U toku celokupnog proizvodnog procesa stručna služba je svojim savetima u saradnji sa predstavnicima Poljoprivredne škole, pratila proizvodni proces i preporučivala potrebne agrotehničke mere. Stalnim praćenjem i aktivnim učestvovanjem u pravilnom odabiru i primeni agrotehničkih mera, učenicima je omogućeno da pored teorijske nastave, aktivno učestvuju u pravilnoj primeni agrotehničkih mera kao i da kontinuirano prate razvoj useva i primenu novih tehnologija u procesu proizvodnje.

U toku prethodne proizvodne sezone primenom Fertilovih mineralnih đubriva u procesu proizvodnje pšenice ostvareni su izuzetno dobri rezultati u pogledu sadržaja ukupnih proteina i glutena. (Tabela 1.).

Ispitivani parametri kvaliteta	Sadržaj ukupnih proteina	Sadržaj glutena
Prosek sa parcele Poljoprivredne škole Futog	14,20	32,11
Prosek na području Vojvodine	12,60	27,82

Tabela 1. Rezultati kvaliteta zrna pšenice u proizvodnoj 2013/2014.godini

Povećanje sadržaja proteina u zrnu pšenice bilo je očekivano, shodno činjenici da su korišćena mineralna đubriva koja u sebi sadrže sumpor kao hranljivi element. U procesu ocenjivanja kvaliteta zrna pšenice, pored sadržaja

ukupnih proteina vrlo je bitan i sadržaj glutena koji je od presudne važnosti za dobijanje testa dobrih pekarskih karakteristika. Na oglednom polju u Futogu u odnosu na prosek 2013/2014. godine u Vojvodini, ostvaren je veći sadržaj glutena za 4,29. Na parceli Poljoprivredne škole u Futogu u ovoj proizvodnoj godini primenjena su samo dva tretmana

protiv bolesti (01.04.2014. i 08.05.2014.) pri čemu je pšenica sačuvana od ozbiljnijih oštećenja izazvanih patogenima. Ovo je još jedna pozitivna strana primene mineralnih đubriva koja u sebi sadrže sumpor. Ovaj hranljivi element pored navedenih osobina treba da doprinese povećanju prirodne otpornosti gajenih biljaka prema bolestima. Na parceli na kojoj je obavljena proizvodnja soje ostvaren je prinosa od 3,88 t/ha pri čemu je najmanje 0,5 ha (od ukupnih 21,26 ha), zbog problema sa velikom količinom padavina potpuno uništen. Ovo je svakako doprinelo smanjenju prinosa soje od najmanje 200 kg/ha. U narednom periodu planirano je proširenje saradnje sa ovom obrazovnom ustanovom u pogledu uvođenja knjige polja koja će omogućiti proizvodnju robe sa poreklom. Sledljivost u poljoprivrednoj proizvodnji osnov je za sertifikaciju odnosno priključivanje novim svetskim trendovima u procesu poljoprivredne proizvodnje. Na ovaj način

đaci će biti u prilici da saznanja vezana za prednosti korišćenja evidencije u poljoprivrednoj proizvodnji primene na svojim imanjima.

Obostrana želja je da se zajedničkim snagama i znanjem u vođenju poljoprivredne proizvodnje, ispuni osnovni cilj proizvodnje: postizanje visokih ekonomski opravdanih prinosa. Savladavanje tehnologija proizvodnje gajenih biljaka u toku obrazovanja kao i upoznavanje sa najnovijim saznanjima iz oblasti poljoprivrede, učenicima Poljoprivredne škole u Futogu treba da omogući uspeh u daljem radu i usavršavanju što za krajnji cilj treba da ima povećanje prinosa i kvaliteta gajenih biljaka. ■

Parcela Poljoprivredne škole u Futogu

PROGNOZA VREMENA

Za period od 15. decembra 2014. do 4. januara 2015. godine sa verovatnoćama

Datum izrade prognoze: 05. 12. 2014.

Period	Odstupanje srednje sedmodnevne temperature, min. i max. temperature	Verovatnoća	Minimalna temperatura	Maksimalna temperatura	Odstupanje sedmodnevne sume padavina	Verovatnoća	Sedmodnevna suma padavina
	(°C)		(°C)	(°C)	(mm)		(%)
15.12.2014. do 21.12.2014.	U Bačkoj i Negotinskoj Krajini iznad višegodišnjeg proseka	60	Između 1000 m i 1600 m nadmorske visine od -11 do -6	Između 1000 m i 1600 m nadmorske visine početkom nedelje od -5 do 2	U Sremu i Bačkoj iznad višegodišnjeg proseka	50	Od 5 mm do 10 mm lokalno i do 15 mm
	U većem delu Srbije iznad višegodišnjeg proseka	50			U većem delu Srbije u granicama višegodišnjeg proseka	40	
	Na jugu Srbije u granicama višegodišnjeg proseka	40					
22.12.2014 do 28.12.2014.	U Vojvodini, Zapadnoj Srbiji i Šumadiji iznad višegodišnjeg proseka	60	Između 1000 m i 1600 m nadmorske visine od -8 do -2	Između 1000 m i 1600 m nadmorske visine od -1 do 6	U Vojvodini, Zapadnoj Srbiji i Negotinskoj Krajini iznad višegodišnjeg proseka	50	Od 5 mm do 15 mm u planinskim predelima lokalno i do 20 mm
	U većem delu Srbije iznad višegodišnjeg proseka	50			U većem delu Srbije ispod višegodišnjeg proseka	40	
29.12.2014. do 04.01.2015.	Na jugu i istoku Srbije iznad višegodišnjeg proseka	60	Između 1000 m i 1600 m nadmorske visine od -7 do -1	Između 1000 m i 1600 m nadmorske visine od -1 do 7	U Šumadiji u granicama višegodišnjeg proseka	60	Od 5 mm do 10 mm lokalno i do 15 mm
	U većem delu Srbije iznad višegodišnjeg proseka	70			U većem delu Srbije u granicama višegodišnjeg proseka	40	

intervju

Natalija KURJAK

*direktor marketinga
kompanije Victoria Logistic*

Nakon dve godine izlaženja biltena Za našu zemlju, u 24., poslednjem broju u 2014. godini, naš sagovornik je Natalija Kurjak, direktorica marketinga Victoria Logistic i urednica biltena. Da je ljubav prema poslu, želja za novim znanjima i kontinuirano usavršavanje tajna uspešne dvadesetčetvorogodišnje karijere, pokazala nam je na svom primeru.

O svom najranijem opredeljenju da se u životu bavi poljoprivredom, o poslovnim uspesima i steremljenju da poljoprivreda i poljoprivredni proizvođači u Srbiji zadobiju mesto i poštovanje kakvo zaslužuju, razgovarali smo sa Natalijom.

■ *Recite nam zbog čega je poljoprivreda postala Vaše opredeljenje, kakav je bio Vaš profesionalni put i koje Vam je izazove donelo zaposlenje u kompaniji Victoria Group?*

Odluka da upišem Poljoprivredni fakultet, smer zaštite bilja, davne 1984. godine, učinila je da poljoprivreda postane moja ljubav i profesija. Kako sam uvek volela pokret i nikada mi ništa nije bilo teško, sasvim sam lepo i tačno odabrala smer zaštite.

Nakon završetka fakulteta počela sam da radim u Institutu za poljoprivredu u Zrenjaninu kao stručni saradnik za zaštitu bilja. U institutu sam godinu dana bila i vršilac dužnosti generalnog direktora, upravljala čitavim sistemom, organizovala rad 30 zaposlenih ljudi i utemeljila poziciju preduzeća na tržištu, a to je danas PSS u Zrenjaninu. Karijeru sam dalje nastavila u Delta agrohemiji u okviru Delta holdinga na poziciji stručnog saradnika za zaštitu bilja i marketing što je bilo za mene još jedno značajno iskustvo. 2005. godine sam ne samo kao zaštitar nego i kao čovek iz marketinga, došla u kompaniju Victoria Group u kojoj sam imala puno novih izazova.

Uvodila sam na tržište Srbije nova mineralna đubriva fabrike Fertil iz Bačke Palanke i kao član tima uspešno smo da mineralnim đubrivom nove fabrike za 2 godine osvojimo 30% tržišta Srbije. Uporedo sa tim radila sam na pozicioniranju brenda Sojavita fabrike Sojaprotein i brenda Iskon tj. suncokretovog jestivog ulja fabrike Victoriaoil. Naravno, celokupan moj rad pratio je i deo koji se odnosio na PR, odnos sa medijima gde smo uvek vodili računa da nam kvalitet uvek bude na visokom nivou čime smo zadobili poverenje svih naših kupaca. Danas radim na poziciji direktora marketinga kompanije Victoria Logistic, kompanije koja je srce čitavog sistema Victoria Group.

■ *Koji su najvažniji projekti koje je uradio Vaš sektor u 2014. godini odnosno koji je značaj marketing sektora u poslovanju kompanije Victoria Logistic?*

S jedne strane vrlo često u velikim sistemima, kao što je i naša kompanija, se ne vide direktni, precizno merljivi, rezultati rada marketing sektora, dok sa druge strane marketing sektor sa stručnom službom u svom sastavu je sigurno jedna vrlo važna karika u lancu koji je uspeo da realizuje otkup 0,5 miliona tona uljarica, promet preko 0,5 miliona tona žitarica i ciljani plasman pesticida, semena i mineralnih đubriva. Posebno sam ponosna baš na ovaj bilten koji čitate, a koji sa svojim timom uređujem vodim već 2 pune godine. Putem biltena, indirektno komuniciramo sa našim partnerima, čime je naše poverenje još veće, jer svi naši poslovni partneri uočavaju da im putem biltena prenosimo sve ono najbitnije za njih, a to su pravovremene, korisne, tačne informacije. U 2014. godini smo lansirali i naš novi www.agrotim.rs sajt koji sada već slobodno mogu reći ima odličnu posećenost, a uz call centar čini da budemo drugačiji u odnosu na druge kompanije iz oblasti poljoprivrede.

■ *Ističete da je jako važno baviti se precizno poljoprivredom. Šta tačno mislite kada to kažete?*

Poljoprivredna proizvodnja, ma koliko se nekom činila laka, izuzetno je teška oblast. Precizna poljoprivreda podrazumeva sprovođenje svih onih mera koje ne mogu da se izostave bez obzira o kom usevu i regionu govorimo. Kao zaštitar, na početku svoje karijere smatrala sam da je najvažnije imati dobru zaštitu bilja, kao uslov za uspešnu poljoprivrednu proizvodnju. Ona je naravno vrlo bitna, ali sa današnjim dvadeset četvorogodišnjim iskustvom, smatram da je precizna poljoprivreda skup mnogo više mera, citiram svog prof Marića sa fakulteta „ kompleks faktora “. Znači, vi danas morate znati svoju parcelu jako dobro, počev od

analize zemljišta, zatim od mineralnog đubriva koje primenjujete na osnovu te analize, šta ćete sejati, kako ste pripremili tu parcelu, koju sortu ćete sejati, da li je ona deklarirana ili ne, da li se Vaša parcela nalazi u blizini nekih šuma pa ste eventualno izloženi većoj opasnosti od štetočina, potencijal korova na Vašem zemljištu itd. Poznavanje svih tih aspekata omogućava poljoprivrednom proizvođaču da precizno odredi potencijal svoje njive uz sledljivost kao još jedan neizostavni aspekt. Samo sa znanjem šta je rađeno na nekoj njivi ove, a isto tako i prethodnih godina može se sagledati potencijal, mogućnost poljoprivredne proizvodnje. U poljoprivredi je potrebno imati dobar višegodišnji plan kako bi se ostvario maksimum iz te proizvodnje.

■ *Da bismo bili potpuno precizni u bavljenju poljoprivredom, neophodni su nam i olovka, papir i kalkulator, što često ponavljate, zar ne?*

Baš tako. Ja to često govorim u mnogim emisijama u kojima gostujem, a to se i pokazalo kao potpuno tačno jer bez korišćenja ova tri alata ni jedan poljoprivredni proizvođač ne može da razmišlja da će imati profitabilnu proizvodnju. A ako nemamo profitabilnu proizvodnju, zašto onda uopšte i radimo?

■ *Od poljoprivrede se može živeti, ali treba raditi, Vaše su reči.*

Uvek bilo i biće. Poljoprivredna proizvodnja zahteva celog čoveka, ne sme se zanemariti ni jedan segment, ne može se sedeti i čekati, čekati da nam država ili bilo ko drugi pomogne. Mi sami moramo voditi računa o sebi, svojim parcelama, biti pravi domaćini što za posledicu uvek ima vrhunске prinose.

■ *Slazemo se sa Vama da svaki pojedinac može najviše da uradi da unapredi poljoprivrednu proizvodnju, a da li i država može nešto da uradi za unapređenje poljoprivrede, kao jedne vrlo važne privredne delatnosti u našoj zemlji? Koji su potencijali Srbije, kada govorimo o plasmanu na međunarodna tržišta?*

Mislim da je suština u zadrugarstvu, koje još uvek u državi nije na pravi način rešeno. Samo udruživanjem većeg broja proizvođača mi možemo da izađemo na evropsko tržište. Ono što je u marketingu vrlo važno su tzv. „3 K - kvalitet, kvantitet i kontinuitet“. Vrlo često smo suočeni sa činjenicom da proizvođači mogu da imaju kvalitet, ali nemaju dovoljnu količinu za evropsko tržište odnosno nemaju mogućnost da održe kontinuitet u toj proizvodnji.

Za proizvođače je vrlo značajno i uvođenje standarda, kao npr. ISCC standarda. Dodala bih i integralni pristup, gde uz vođenje računa o preventivnoj zaštiti biljaka, tretiranju po meri same njive, regiona možemo biti vrlo konkurentni na tržištu Evrope koje zahteva poštovanje velikog broja pravila i određenih uslova. Naša zemlja ima dobar klimati koji treba da iskoristimo, da se udružimo i tada uz ne tako veliku pomoć države možemo unaprediti naš položaj na evropskom tržištu.

■ *Priznanje „Kapetan Miša Atanasijević“ samo je jedna od potvrda Vašeg zalaganja za i u poljoprivredi. Koliko Vam znači to što je Vaš rad tako značajan i zapažen?*

Svaki rad onoga ko se bavi poljoprivredom s ljubavlju i velikom energijom, mora kad tad biti zapažen, kao i moj. Potpuno sam posvećena poljoprivredi i edukaciji poljoprivrednih proizvođača. Srećna sam kada nešto što preporučim, bude i primenjeno odnosno dovede do dobrih rezultata na terenu. Npr. kada sam počela da radim preporučivala sam split aplikaciju, dvokratnu primenu pesticida. Ljudi su bili skeptični, zašto nešto dva puta da rade. Ja sam im ukazala na koristi koje od toga imaju i danas se često šalimo na terenu o toj temi „to je Natina primena, dva puta je dva puta“. Zemljište koje imamo mi danas koristimo, ali treba da brinemo o njemu i da ga u dobrom stanju ostavimo budućim generacijama. Najvažnije mi je da moji saveti imaju rezultate na njivi, da svako mojim savetom dobije priznanje u vidu uspešnije proizvodnje, a priznanje „Kapetan Miša Atanasijević“ je kruna moga rada i dokaz da radim prave stvari.

■ *Vi nesebično delite svoje znanje i energiju, odakle crpate toliku energiju?*

Kao što sam već rekla, ja pre svega ovaj posao mnogo volim. Okružena sam ekipom ljudi koja takođe voli svoj posao i mislim da je to taj neophodni faktor za uspešnost. Energija se prenosi sa jednih na druge. Sve uvek treba gledati pozitivno pa i poljoprivredu ma koliko imali teških trenutaka i problema. Svi treba da maksimalizujemo svoj potencijal. Danas ljudi čine posao i mišljenja sam da uz pravi odabir ljudi ni jedna kompanija ne treba da brine o svom poslovanju. Najjača snaga i kompanije Victoria Logistic su ljudi koji tu rade.

■ *Po čemu ćete u narednoj godini biti „za korak ispred“?*

U 2015. godini planiramo da projekte vezane za sertifikaciju sprovedemo maksimalno u delo naročito za soju u saradnji sa Srednjom poljoprivrednom školom iz Futoga. I dalje ćemo vrlo kvalitetne informacije prenositi svojim partnerima putem biltena i agrotim sajta. Cilj je da se uz samo pominjanje reči agrotima kod partnera dobije asocijacija na preciznu poljoprivredu, sledljivost, kvalitet, timski rad. Svaki poljoprivredni proizvođač koji se ozbiljno bavi poljoprivredom mora da zna čime rasolaže u zemljištu, da đubri zemljište samo onim što mu nedostaje po meri njive i useva, da koristi preparate za zaštitu bilja po sopstvenom iskustvu, da pravi sam sebi ogledna polja i da sve nas koji nešto preporučujemo čuje i proveriti. Samo tako će zadovoljan dočekati kraj 2015. godine koja ujedno može biti njegova najuspešnija godina do sada. Svima to želim od srca. ■

Svako jelo bi ga htelo

ISKON je domaće suncokretovo ulje visokog kvaliteta, potvrđenog brojnim priznanjima i nagradama.

Savremenom tehnologijom, u čijoj osnovi je proces fizičke rafinacije, dobija se ulje karakteristične žute boje i jedinstvene punoće ukusa, sa visokim sadržajem vitamina E i blagotvornih masnih kiselina.

Za svako jelo, bilo slano ili slatko, spremalo se dugo ili kratko, da uvek bude izvrsno i ukusno - počnite od Iskona.

ISKON

primer
dobre prakse

OZZ SRBOBRAN

SRBOBRAN

Pozicija Srbobrana u Republici Srbiji

Polu veka tradicije i ogromno iskustvo u poljoprivredi odlikuje našeg poslovnog partnera OZZ „Srbobran“, iz Srbobrana. O poslovanju započetom davne 1953. godine i dosadašnjem načinu rada razgovarali smo sa direktoricom Marijom Kujundžić, diplomiranim inženjerom za zaštitu bilja.

■ Možete li nam reći kada je osnovana Vaša zadruga i koja je Vaša osnovna delatnost?

OZZ „Srbobran“ prvo je bila seljačka radna zadruga. Nakon toga je bila organizovana kao zemljoradnička zadruga. U periodu od 1976. do 1991. godine integrisana je sa Elanom kao kooperacija, da bi od 01. maja 1991. godine započela da posluje u sadašnjem obliku.

Bavimo se ratarskom proizvodnjom pšenice, soje, kukuruza i ječma. Organizujemo proizvodnju na posedima naših

kooperanata i na sopstvenom posedu. Imamo oko 100 kooperanata koji pokrivaju površinu od 1.500 do 2.000 ha. Na sopstvenom posedu imamo 488 ha zemlje, takođe imamo i malo zakupa od fizičkih lica, odnosno državne zemlje. Bavimo se i stočarstvom, posedujemo farmu od 200 ovaca rase Vinterberg, različitih uzrasta, koja posluje već pet godina. Ponosni smo što smo i proizvođači semenske robe soje, kukuruza i pšenice. U našoj zadruzi zaposleno je 35 ljudi - agronoma, tehničara, pomoćnih radnika, portira.

Ako posmatramo veličinu zemljišta koje posedujemo, to je veliki broj zaposlenih sa kojima poslujemo dobro i uspešno jer se u istom vodimo domaćinskim principom. Semensku robu radimo sa velikim domaćim i stranim semenskim kompanijama. Semenska proizvodnja nije ni malo laka, kredibilitet i poverenje kod semenskih kuća dobija se isključivo zahvaljujući kvalitetnom semenu koje imamo iako radimo u suvom ratarenju, bez sistema za navodnjavanje. Svoje površine obrađujemo sopstvenom mehanizacijom, a radimo uslužno i kooperantima neke od radova u poljoprivredi. Spomenula bih i 1 ha kajsija koje imamo, zatim poljoprivrednu apoteku i prodavnicu stočne hrane u kojoj se prodaju komponente. U svakom slučaju, dosta radimo i opstajemo.

■ Koja biljna vrsta je najzastupljenija u Vašem poslovanju?

To je svakako soja. Mogu slobodno reći da smo jedni od pionira koji gaje soju još od 1983. godine kada je soja sejana

organizovano na ovim terenima. U to vreme su fabrike stočne hrane finansirale proizvodnju soje, a naravno to je radila i kompanija Sojaprotein. Time smo počeli da se bavim i tako je počela naša saradnja sa kompanijom Victoria Group. Soja je vrlo aktuelna na ovim prostorima. 10% soje koja stiže u Sojaprotein stizala je upravo iz Srbobrana. U opštini Srbobran soja je zasejana na 50% površina, 20% je pod kukuruzom, 20% pod pšenicom, a 10% čine kukuruz i repa.

■ Da li postoji nešto što biste posebno izdvojili, a tiče se Vašeg rada, nešto specifično?

Sigurno je to takmičenje u postizanju visokih prinosa u proizvodnji soje, kukuruza, pšenice koje tradicionalno organizujemo svake godine. I ove godine smo već nagradili najbolje. Ove godine, prvo mesto za najviši prinos pšenice dobio je Fodor Atila sa ostvarenim prinosom od 7.884 kg/ha. Najstariji takmičar u ovoj kategoriji bila je Radić Dušanka, dok je najmlađi bio Šijačić Aleksandar. Kada je u pitanju prinos soje, prvo mesto osvojio je Fodor Andraš sa ostvarenim prinosom 4.777 kg/ha. U ovoj kategoriji najstariji takmičar bio je Savčić Aleksandar, a najmlađi Simin Ljubomir. I konačnon, prvo mesto za prinos kukuruza, pripao je ujedno i najstarijem takmičaru, Fišteš Laslu koji je ostvario prinosom od 12.917 kg/ha dok je najmlađi takmičar bila Moric Timea.

Zahvaljujući nauci, struci, velikom radu kooperanata i godini koja nam je pogodovala, imali smo zaista sjajne prinose i to: 8t/ha pšenice, 4,7t/ha soje i 12 t/ha kukuruza. Uvek se trudimo da svim kooperantima damo lični primer. Dajemo im preporuke, organizujemo zimsku školu znanja, idemo na njihove njive, pregledamo ih, biramo za njih pravo seme, formulaciju đubriva, adekvatne pesticide, pratimo celokupnu proizvodnju. Svojim kooperantima pomažemo i finansijski tako što im dajemo seme, mineralno đubrivo i pesticide kao repromaterijal na agrorokove. Naša saradnja sa kooperantima zasnovana je na iskrenom, fer i korektnom odnosu. Još jedna specifičnost našeg poslovanja je i proizvodnja biomase koja iznosi 1.500-2.000 tona balirane slame koju prodajemo kompaniji Victoria Logistic.

■ Šta biste rekli o saradnji sa kompanijom Victoria Logistic?

Saradnja je zapravo započeta još 1983. godine kada smo uspostavili saradnju sa fabrikom Sojaprotein, članicom Victoria Group sistema. Vrlo smo zadovoljni tom saradnjom koja naravno prati tržište. Kupujemo od kompanije Victoria

Logistic svake godine oko 100-150 tona Fertilovog mineralnog đubriva, seme, pesticide, i čak 40% našeg poslovanja realizuje se u saradnji sa kompanijom Victoria Logistic. Naravno, cilj nam je uvek da ta saradnja bude još veća, da se unapredi, na obostrano zadovoljstvo. Posebno bih pomenula uslugu analize zemljišta koja je izuzetno značajna i kvalitetna usluga. Agrotim vrlo brzo odgovara na svaki naš poziv i na njive naših kooperanata dođe sa kompletnom opremom što garantuje uzimanje sigurnog uzorka, dobar laboratorijski rezultat, a time i dobar prinos na kraju. Kompanija Victoria Logistic takođe vodi računa o pravovremenom informisanju svojih partnera, a posebno bih pohvalila mesečni bilten „Za našu zemlju“ koji sadrži dosta korisnih informacija i koji se kod nas rado čita, a jedan standardni segment koji svima nama jako znači jesu informacije o aktuelnim konkursima. Mišljenja sam da su konkursi odlična prilika za unapređenje poslovanja i dobijanje dodatnih finansijskih sredstava. Napomenula bih da je preko naše zadruge, zahvaljujući Norveškoj donaciji, realizovan beskamatni kredit u iznosu od 350.000 eura u periodu od 2003. do 2008. godine, kada je 10% sredstava dobila zadruga, a ostalo zadrugari.

Pobednici takmičenja zadrugara

■ Ove godine ste osvojili i jednu nagradu, o kojoj je nagradi reč i koji su Vaši planovi za narednu godinu?

Od Skupštine opštine Srbobran dobili smo „Oktobarsku nagradu za postignute rezultate u poljoprivrednoj proizvodnji“, i naravno, čoveku je uvek drago kada njegov trud i zalaganje budu zapaženi. U narednoj godini planiramo da nastavimo ovako kako radimo, a takođe iskreno verujem i da ćemo dalje unapređivati naše poslovanje. ■

sa terena

OSVRT NA 2014. GODINU I PROBLEME KOJE SMO IMALI U ZAŠTITI NAJVAŽNIJIH RATARSKIH KULTURA

Stručna podrška: dipl.ing **Milena Petrov**, Poljoprivredna stanica Novi Sad

Proizvodna 2014. godina, sa svojim specifičnostima je prošla i ostavila nas da analiziramo i vidimo šta je bilo dobro, a šta nije. Odavno nije bilo dovoljno kiše za celu vegetaciju pšenice, soje, suncokreta i kukuruza. Nije bilo perioda kada je nedostajalo kiše, za suncokret je bilo čak isuviše padavina, naročito u periodu pred žetvu.

PŠENICA

Mnogi će reći da je godina bila dobra za pšenicu - kišna, što je u suštini tačno, ali ipak nisno imali rekordne prinose. Bilo je bolesti, napada insekata i korova, prskalo se, ali su rekordni prinosi pšenice izostali.

Prošle jeseni posle setve imali smo dobar raspored padavina, sve su pšenice lepo nikle, ukorenile se i izbokorile. Blaga zima, praktično bez mraza i snega, doprinela je da nam se javi skoro zaboravljena bolest pšenice - **žuta lisna rđa** (*Puccinia striiformis*). Ona je opasan parazit koji na licu lista stvara male pukotine "soruse" u kojima se nalaze organele i spore koje služe za sekundarno širenje bolesti. Sa naličja lista stvara mikro pukotine kroz koje pšenica otpušta vlagu, dolazi do gubitka vode i izumiranja biljaka.

Veliki broj proizvođača je prskao pšenicu sa fungicidima, kada su uočili masovnu pojavu bolesti u aprilu, ali kasno. Rđa je odnela već deo prinosa a dobrim prinosom su mogli da se pohvale samo oni proizvođači koji su primenili adekvatne fungicide u optimalnom roku.

Pojedine sorte pšenice, bilo da su strane ili domaće, podlegle su ovoj bolesti pre ili kasnije i morale su se prskati (neke i dva puta). Ovo je samo dokaz da su sve poznate bolesti tu, da su uvek prisutne i da su potrebni samo povoljni vremenski uslovi kako bi došlo do masovne zaraze.

Naravno da su bolesti poput pegavosti lista i stabla takođe bile prisutne. Značajne štete je prouzrokovala bolest **trulež korena i prizemnog dela stabla**, naročito na njivama gde je ležala voda usled velikih kiša. Krajem maja i početkom juna imali smo bele biljke, koje su se mogle lako iščupati iz zemljišta kao da nemaju koren, a to je upravo posledica ove bolesti.

Fuzarioza klasa pšenice je bolest koja se javlja svake godine i značajno redukuje prinos. Javila se i ove godine, i jedino na onim parcelama gde su tretmani rađeni sa adekvatnim fungicidima, primenom na početku cvetanja, smo imali dobre rezultate i prinose.

Takođe treba napomenuti da smo u Bačkoj na pojedinim parcelama pšenice imali abnormalno jake napade mišolikih glodara, gde su registrovane velike štete - uništeni usevi u Bečeju, Srbobranu, Magliču i dr.

Zbog pojave velikog broja patogena u pšenici tokom 2014. godine, iskreno se nadamo da su proizvođači ove jeseni vodili računa o plodoredu, da pregledaju svoje parcele i da će na vreme uočiti pojavu patogena u 2015. godini.

SOJA

Vremenske prilike u 2014. godini pogodovale su razvoju useva soje, tako da su ostvareni visoki prinosi, na nekim područjima i rekordni. Šta smo mogli učiniti da nam prinosi budu još bolji? Većina parcela u proizvodnim rejonima soje, zasejana je u prvih dvadesetak dana aprila pre početka velikih kiša, gde su pojedine parcele (lakša i peskovita zemljišta) koje su prskane herbicidima posle setve, a pre

nicanja korova i useva, doživele značajna oštećenja od tih herbicida. Veliki broj proizvođača imao je problema i u zaštiti od korova posle nicanja soje i korova jer se nije mogla uraditi pravovremena zaštita zbog stalne kiše. Na mnogim parcelama su uočene fitotoksične promene koje su nastale usled nepravilne aplikacije i predoziranja herbicida. Mnogi proizvođači su nastale fitotoksične pojave mešali sa pojavom grinja i radili bespotrebne tretmane akaro-insekticidima.

Prohladno i vlažno vreme tokom godine pogodovalo je razvoju bolesti pa smo imali značajnije ekonomske štete nego ranijih godina.

Vrlo visoka vlažnost vazduha, učestalo noćno vlaženje useva (rose, vlaženje od kiše) uz temperature vazduha od 15-25°C su bile optimalne za razvoj **plamenjača soje** (*Peronospora manshurica*). Plamenjača se uvek javlja na mladim ili vršnim listovima soje u obliku svetlo-žutih pega vidljivih sa gornje strane lišća. Sa donje strane lista na

pegama, se javlja sivkasta prevlaka od konidija i konidiofora, odakle se zaraza širi. Osim na lišću, simptomi se nalaze na mahunama i na semenu u vidu beličaste prevlake.

Vlažno vreme u drugom delu vegetacije pogodovalo je razvoju **crne truleži stabla** (*Diaporthe phaseolorum* var. *caulivora*), naročito u najosetljivijoj fazi od cvetanja do nalivanja zrna. Simptomi ove bolesti su se uočavali posle formiranja mahuna, kada su se u usevu uočavale potpuno propale biljke, sa uvelim lišćem, a na stablu su se javile tamne, izdužene pege koje su kasnije postale crne. Obolelo stablo je bilo krto i lako se lomilo.

Bela trulež soje (*Sclerotinia sclerotiorum*) je ekonomski najznačajnije oboljenje na soji kod nas. Prve simptome smo već uočili krajem juna, kada su vršni listovi počeli da venu i da imaju sivkasto-zelenu boju, a kasnije smeđu, tako da su obolele biljke bile veoma lako uočljive. Kasnije tokom jula i avgusta meseca, usled velike vlažnosti, na obolelim biljkama došlo je do formiranja bele pamučaste micelije i crnih telašaca sklerocija gljive, po kojima se lako mogla dijagnostifikovati ova bolest. Sklerocije služe za održavanje gljive u nepovoljnim uslovima, a u zemljištu ostaju vitalne više godina.

Simptomi **antraknoze soje** (*Colletotrichum dematium*) su se javili u drugom delu vegetacije i to na stablu i bočnim granama, gde su se unutar udubljenih pega pojavila mnogobrojna crna sitna telašca (acervule gljive) i intenzivno opadanje lišća u donjim spratovima biljaka soje.

Preporuka svim proizvođačima soje je da obavezno vode računa o višegodišnjem plodoredu jer se većina ovih patogena zadržava u žetvenim ostacima i zemljištu i da za setvu koriste deklarirano i zdravo seme.

O bolestima na suncokretu i kukuruzu čitajte u narednom broju biltena. ■

Agrotim
VICTORIALOGISTIC

CALL CENTAR

Besplatnim
pozivom na

0800 333-330

iz fiksne i svih mobilnih mreža,
od ponedeljka do petka, od 8 do 16 h
lako i brzo dolazite do saveta, pomoći i rešenja nedoumica.

OBRADA ZEMLJIŠTA ZA SOJU

dipl. ing Ljubica Vukičević

Soja ima velike zahteve za kvalitetnom osnovnom obradom i vrlo dobrom predsetvenom pripremom. Dubljom obradom aktivira se veća masa zemljišta, što poboljšava procese razlaganja zaoranih žetvenih ostataka i omogućava formiranje većih rezervi zimske vlage. Obradom treba da se obezbedi dobra struktura zemljišta i povoljan vodno-vazdušni i toplotni režim, da se zaoru žetveni ostaci i unište korovi, čime se stvaraju preduslovi za ujednačeno nicanje, dobro ukorenjavanje i optimalan razvoj soje tokom čitave vegetacije.

Obrada treba da omogući prodiranje korenovog sistema u dublje slojeve zemljišta, bolje usvajanje mineralnih materija, ali i formiranje i veću aktivnost kvržica. U proizvodnji soje, kao i drugih gajenih biljaka, obrada ima veoma bitnu ulogu i u kontroli zakorovljenosti useva. Pravovremenom i dobro izvedenom osnovnom obradom i predsetvenom pripremom, zaoravanjem biljaka, klijanaca i semena korova, moguće je uticati na smanjenje zakorovljenosti.

Obrada zemljišta za soju zavisi od preduseva. Ako je predusev bila ozima ili jara strnina (pšenica ili ječam) odmah nakon skidanja useva izvodi se ljuštenje strništa na dubini do 10-15 cm ili tanjiranje teškim tanjiračama.

Ovom merom se obezbeđuje unosenje žetvenih ostataka u zemljište, bolje čuvanje vlage, kao i uništavanje korovskih biljaka. Poželjno bi bilo da se tokom leta i rane jeseni isprovociralo nicanje korovskih i samoniklih biljaka, koje je pre osemenjavanja neophodno uništiti drljanjem ili kultiviranjem, čime bi se smanjila brojnost korova za narednu sezonu. Oranje na punu dubinu izvodi se krajem leta i početkom jeseni. Dubina oranja treba da je od 25 do 30 cm.

Zbog kasnog skidanja i velike količine biljnih ostataka, obrada zemljišta posle kukuruza je nešto otežana. Prvi posao posle berbe kukuruza, koji se mora obaviti kvalitetno, je sitnjenje biljnih ostataka. Ukoliko se ova mera ne izvede kvalitetno, ne može se kvalitetno izvesti ni osnovna obrada. Žetveni ostaci moraju biti usitnjeni i zaorani tako da seme soje, kad se poseje, ostvari kontakt sa zemljištem, a ne sa biljnim ostacima. Zato ovoj operaciji treba posvetiti punu pažnju. Dubina obrade treba da je do 30 cm, odnosno da se obezbedi zaoravanje kukuruzovine, koja će se na taj način naći u povoljnim uslovima za razlaganje. Ako je predusev šećerna repa, oranje na punu dubinu izvodi se odmah nakon njenog vađenja, da bi zemljište ostalo u gruboj brazdi i bilo izloženo delovanju mraza. Dubina oranja zavisi od stanja površine

repišta, vlažnosti i biljnih ostataka. Ukoliko su uslovi za vađenje šećerne repe bili povoljni i nije došlo do velikog zbijanja zemljišta, oranje može da se izvodi do dubine od 20 do 25cm. Često se dešava da se šećerna repa vadi pod vrlo nepovoljnim uslovima, kao što je to slučaj ove jeseni, tako da zemljište ostaje veoma zbijeno. U tom slučaju se ne može, kao prednost, iskoristiti duboka obrada od preduseva (šećerna repa), nego dubina osnovne obrade za soju treba da bude do 30 cm.

Posle jesenje osnovne obrade, a pre zime, potrebno je plugom ili tanjiračom poravnati duboke razore i visoke slogove, radi lakše i kvalitetnije predsetvene pripreme i setve, što značajno smanjuje gubitke u žetvi, koji kod soje u slučaju izostanka ove mere mogu biti vrlo visoki. Kvalitetno i blagovremeno poorano zemljište tokom zime treba da ostane u otvorenim brazdama zbog boljeg izmrzavanja i veće akumulacije zimskih padavina.

Duboko oranje je obavezno obaviti tokom jeseni. U slučaju prolećne obrade prinos soje se smanjuje i preko 30%. Ako iz bilo kojih razloga izostane jesenje oranje, u proleće treba orati pliće (15-20cm) i neposredno nakon toga (dan-dva) obaviti predsetvenu pripremu. ■

KONZERVACIJA I REMONT POLJOPRIVREDNIH MAŠINA

Stručna podrška: prof. dr Jan Turan, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad

Poljoprivrednu proizvodnju danas ne možemo da zamislimo bez upotrebe mehanizacije. Gotovo sve agrotehničke mere u okviru poljoprivredne proizvodnje su mehanizovane. Savremena mehanizacija je visoko produktivna sa mogućnošću obavljanja više istovremenih operacija u toku rada, što izaziva visoku tehničku složenost tih agregata. Tehnička složenost današnjih poljoprivrednih mašina sve je veća, daleko veća od ranijih. S tim u vezi, održavanje, popravak i čuvanje takvih mašina daleko je složeniji proces i zahteva veću stručnost i osposobljenost tehničkog kadra kao i posedovanje odgovarajućeg alata i objekata koji će omogućiti brz i kvalitetan remont i garažiranje ovakvih mašina.

Remont poljoprivrednih mašina

Zimski period koji je pred nama treba maksimalno iskoristiti za obavljanje remonta mašina. Remont, odnosno popravak poljoprivrednih mašina možemo definisati kao skup tehničkih, tehnoloških i organizacionih metoda koje imaju za cilj da se mašina iz stanja u otkazu dovede u stanje u radu u što kraćem roku. Pravilnim rukovanjem i pravilnim servisnim održavanjem, do kvara na mašinama može doći, u najvećem broju slučajeva, samo usled istrošenosti ili zamora materijala. Osnov za ažuran i kvalitetan remont mora biti planiranje.

Planiranje remonta vrši se za svaku grupu mašina posebno i to na sledeći način: na osnovu plodoreda i raspoloživih mašina definiše se kalendar eksploatacije iz koga je vidljivo u kom periodu godine su mašine više ili manje u eksploataciji. Na osnovu ukupnog broja planiranih radnih sati za grupu mašina izrađuje se dijagram eksploatacije.

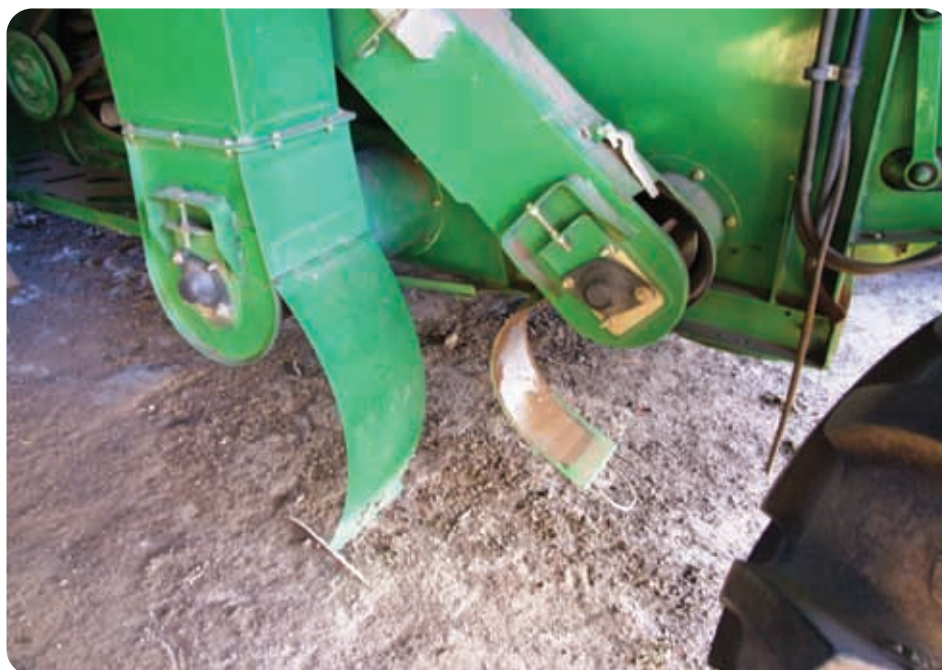

Nakon izrade kalendara eksploatacije pristupa se izradi kalendara remonta za datu grupu mašina, tj. planu remonta. Remont se mora planirati van perioda najvećeg opterećenja za pojedine grupe mašina i u praksi obavljati kada navedene mašine imaju manje udela u eksploataciji ili su potpuno van nje.

U toku perioda maksimalne eksploatacije mašine, potrebno je vršiti samo urgentne opravke.

Na osnovu plana remonta i podataka dobijenih putem dijagnostike i defektaže od strane servisne službe, planira se nabavka rezervnih delova, potreban broj izvršilaca i opreme.

Praktična iskustva pokazuju da se ovakvim pristupom planski mogu predvideti i organizovati zahvati na oko 70% poslova kod traktora i 90% poslova kod kombajna i sezonskih mašina.

Remont kombajna

Konzervacija i garažiranje

Konzervacija poljoprivrednih agregata i njihovo garažiranje u uskoj su vezi sa troškovima održavanja i remonta, te eksploatacijskom pouzdanosti poljoprivrednih mašina. Naročito veliku ulogu, konzervacija i garažiranje imaju kod sezonskih poljoprivrednih mašina, koji su veliki deo godine u stanju mirovanja, a tek mali period u eksploataciji. Ispitivanja na tom polju pokazuju da se radi uticaja atmosferskih prilika i sunčeve radijacije stvaraju veće štete nego u toku eksploatacije.

Oštećenja na lopatici rasipača

Ispitivanja na univerzalnim kombajnama pokazuju da se oko 5% od investicione vrednosti kombajna ošteti u toku mirovanja usled korozije i radijacije (remanje, ležajevi, PVC, gume itd.).

U okviru priručnih radionica unutar ekonomskih dvorišta potrebno je van sezone organizovati konzervaciju i zaštitu mašina. Mašinama koje poseduju akumulatore, a garažirane su u negrejanim hladnim objektima (najčešći slučaj), potrebno je izvaditi akumulatore i odložiti na mesto koje će biti adekvatno zagrejano kako bismo produžili njihov radni vek.

Mašine je potrebno detaljno oprati kako bismo odstranili zemlju i zaostale biljne ostatke. Na ovaj način sprečavamo i kvarove izazvane glodarima. Zaostalo zrno i biljni ostaci privlače glodare koji pored pravljenja gnezda u našim mašinama, mogu napraviti

značajnije štete na elektronici savremenih mašina. Ovakvi kvarovi mogu nas dosta koštati.

Za ovaj postupak potreban je zagrejan prostor i relativno jeftina sredstva za konzerviranje (boje, tovat mast, zaštitne mase itd.), a radnu snagu treba da čine rukovaoci agregata (traktoristi). Konzervirane mašine potrebno je garažirati pod nadstrešnice, koje se mogu izgraditi bez većih ulaganja i vlastitim snagama.

Cilj ove teme je da se postave osnovne organizacione forme remontne funkcije, putem kojih se mogu detaljno obaviti sve potrebne radnje, i putem kojih se može organizovati kompleksno pitanje održavanja i remonta. Samo kompleksno rešavanje cele problematike može dati zadovoljavajuće rezultate i osigurati kvalitetan napredak. ■

ORGANSKA ĐUBRIVA - ZELENIŠNO ĐUBRENJE

dipl. ing Ljubica Vukićević

Organska đubriva su nezamenjiva kada je u pitanju revitalizacija zemljišta odnosno poboljšanje njegovih fizičkih, hemijskih i bioloških osobina. U organskoj proizvodnji njima se pridaje veliki značaj kao i simbiotskim i nesimbiotskim azotofiksatorima (bakterijska đubriva) budući da se izostavljaju mineralna đubriva.

Kao organska đubriva koriste se: stajnjak, kompost, otpadne organske materije nastale kao sporedni proizvodi u prehrambenih tehnologiji i industriji, humus-glistenjaci, zelenišno đubrenje, treset, drveni pepeo, biološka fiksacija azota gajenjem leguminoznih biljaka.

leguminozne biljke koje mogu i da fiksiraju atmosferski azot i na taj način obogaćuju zemljište azotom. Koriste se detelina i lupina, stočni grašak ili stočna repa, grahorice, kao i neleguminozne biljke: uljana repica, suncokret, raž, ječam, slačica, facelija ili ljuljevi. Usevi zelenišnog đubriva razvijaju veoma živu mikrobiološku aktivnost u zemljištu i imaju uticaj na rastresanje i biogenost podoraničnog sloja uz pomoć moćnog korenovog sistema. Kao rezultat svestranog delovanja zelenišnog đubrenja na zemljište može doći do povećanja prinosa narednog, a nekada i sledećeg useva.

Zelenišno đubrenje

Agrotehnička mera zelenišnog đubrenja je jedna od mera koja je nepravedno zapostavljena. Zelenišno đubrenje ili sideracija je postupak namenske proizvodnje sveže organske materije (nadzemne i korenske mase gajenih biljaka-siderata) i njeno zaoravanje u zemljište u cilju poboljšanja njegovih fizičkih, hemijskih i bioloških osobina, odnosno povećanje plodnosti zemljišta i prinosa gajenih useva.

Zaoravanje samoniklih biljaka nije zelenišno đubrivo. Usevi pogodni za ovu namenu su oni koji u kratkom vremenskom periodu formiraju veliku biljnu masu i koje, zahvaljujući razvijenom i dubokom korenovom sistemu usvajaju hraniva iz dubljih slojeva zemljišta i na taj način ih premeštaju u oranični sloj zemljišta. Za ovu namenu, najpovoljnije su

Efekat zelenišnog đubriva zavisi od uslova pod kojima se primenjuje. Uspех zelenišnog đubrenja u određenim agroekološkim uslovima, uslovima suvog ratarenja, ograničava količina i raspored padavina. Povoljni rejoni za primenu zelenišnog đubrenja su sa godišnjom sumom padavina većom od 700 mm i prosečnom godišnjom temperaturom iznad 7 °C. Ukoliko nemamo ove navedene uslove neophodno je navodnjavanje i potrebno je birati ozime međuuseve skromnih zahteva prema toploti i svetlosti.

Povećanja prinosa narednog useva nakon primene zelenišnog đubriva su dosta spor. Značajnije povećanje zapaža se tek posle njegove duže uzastopne primene (3-5 god.)

Poseban značaj ima jeftina proizvodnja zelenišnog đubriva i mogućnost njegove primene u velikim razmerama pri relativno malim ulaganjima rada.

Zelenišno đubrivo ima prednosti u odnosu na druge vrste organskih đubriva (stajnak, treset, kompost, žetveni ostaci) koji imaju značajne transportne troškove za njihovo dopremanje do parcele, posebno kod udaljenih površina. Zelenišnim đubrenjem, zemljište se obogaćuje sa 35-40 t/ha sveže organske mase i sa 100-200 kg/ha N fiksiranog iz vazduha, zavisno od načina i vrste gajene leguminoze. Smatra se da biljake za zelenišno

đubrenje koje daju 20-30 t/ha zelene mase, posle zaoravanja obrazuje toliko humusa koliko daje 8-12 t/ha stajskog đubriva, tj. količina azota koja od zaorane mase ostaje u zemljištu iznosi najčešće 50-60 kg/ha. Iskustvo je pokazalo da zelenišno đubrivo daje bolje efekte kada se primenjuje zajedno sa drugim vrstama đubriva (organskim i mineralnim). Stajnak primenjen zajedno sa zelenišnim đubrenjem potpomaže razlaganje siderata, čime se pojačava i ubrzava dejstvo zelenišnog đubriva. Takođe unošenjem fosfornih i kalijumovih mineralnih đubriva sa zelenišnim đubrivom može se postići optimalna količina hraniva u zemljištu.

Obična grahorica

razlaže u zemljištu. Seje se početkom avgusta ili sredinom oktobra, u količini od 12 do 15 kg/ha. Zaorava se sredinom oktobra ili ako je u oktobru posejana, početkom aprila.

Lupina

Lupina dolazi u obzir za peskovita i beskrečna zemljišta, na kojima daje veliku količinu zelene mase od 40.000 do 75.000 kg/ha. Seje se u čistoj kulturi u martu, a zaorava se kada je većina biljaka u cvatu, odnosno početkom juna. Odlično uništava korove.

Stočni grašak je odlična pokrovna biljka: daje 35.000 - 45.000 kg/ha zelene mase i brzo se razlaže, otporna je prema mrazu pa se može sejati kako u julu, tako i u septembru, oktobru i novembru. Pošto poleže po zemlji mora da se seje u smeši s ovsem ili raži (140 kg graška i 60 kg ova ili raži po hektaru). Zaorava se kada je oko 50% biljaka u cvatu.

Slačica

Heljda je veoma dobra pokrovna kultura, jer se brzo razlaže i ima sposobnost da iz dubljih slojeva zemljišta izvlači kalijum i fosfor, koji su neophodni u proizvodnji voća. Zbog osjetljivosti prema mrazu seje se u martu ili još bolje sredinom leta. Dobra je i medonosna biljka. Seje se u količini od 150 do 200 kg/ha. ■

Ozimi stočni grašak

Obična grahorica vrlo dobro podnosi sve tipove zemljišta, ali je osjetljiva na hladnoću, izmrzava na -8°C, zbog čega je treba sejati samo u julu ili avgustu, a zaoravati je kasno u jesen. Zbog poleganja mora se sejati u smeši sa ovsem ili raži (120 kg grahorice i 60 kg ova ili raži po hektaru).

Maljava grahorica pogodna je za srednje teška i peskovita zemljišta. Odlično podnosi zimske hladnoće, može se sejati ne samo u julu i avgustu, već i u septembru i oktobru. Seje se u istoj količini i smeši kao i obična grahorica.

Slačica daje od 30.000 do 35.000 kg/ha zelene mase, koja se brzo

Heljda

VREMENSKI USLOVI ZA POJAVU PEGAVOSTI LIŠĆA ŠEĆERNE REPE U 2014. GODINI

Stručna podrška: dr **Dragan Vajgand**, Agroprotekt Sombor

Od poljoprivrednih proizvođača koji su gajili šećernu repu ove godine, moglo se čuti dosta različitih komentara: da su ranije gajili osjetljive sorte šećerne repe, da su se koristila sada već zabranjena stara sredstva, prskala se repa jednom ili dva puta i nije bilo bolesti. Danas se seju nove sorte koje su po semenarskim katalogima visoko otporne prema pegavostima, koriste se savremeni fungicidi koji, prema proizvođačima pesticida, štite repu od 15 do 20 dana, a pegavosti ima više nego ikada!?

Podsećamo da je još davne 1969. godine, prof.dr Marić zaključio da padavine imaju odlučujuću uticaj na intenzitet i na štetnost pegavosti šećerne repe.

godine	maj		jun		jul		ukupno
	mm	broj dana	mm	broj dana	mm	broj dana	maj jun i jul
2011	39	8	42	9	84	13	165
2012	56	10	28	8	22	6	106
2013	125	16	59	11	19	5	203
2014	147	11	67	6	84	17	298

Tabela 1. Padavine i broj dana sa padavinama u Somboru

Kakvi su bili vremenski uslovi za pojavu pegavosti šećerne repe tokom 2014. godine?

U Tabeli 1. vidi se da je tokom perioda maj-juli palo 95 do čak 192 mm padavina više nego ranijih godina. Čak i ako se pogledaju pojedinačni meseci, vidi se da su svi meseci imali više padavina u odnosu na prethodne godine.

Pegavost šećerne repe se prvenstveno širi kišnim kapima, pa je normalno da se bolest širila jako intenzivno. Ranijih godina na pegama su se javljale male skupine spora koje šire bolest, dok su se ove godine, usled dugih vlažnih perioda, mase beličastih spora mogle videti čak i golim okom!

Kako su davane preporuke za zaštitu repe od pegavosti?

Preporuke o vremenu tretiranja koje stižu do poljoprivrednika mogu se podeliti u tri grupe:

a. kalendarski metod ili metod prskanja za svaki slučaj. On funkcioniše po principu: Prska se svakih 14 dana čim se ispune prvi vremenski uslovi za infekciju odnosno kada se pojave prve konidije, najčešće počevši od 20 juna. Godinama je ovaj metod uspešan, ali je skuplji od svih ostalih metoda za najmanje 10.000 dinara po hektaru. On sa sobom nosi rizik da se promaše uslovi za infekciju. Upravo to se desilo kod nekih proizvođača i tokom 2013. a posebno tokom 2014. godine. Oni koji ga primenjuju se prepoznaju po

izjavama "da neće ništa da rizikuju" jer povećanje broja prskanja nije tako skupo ako se u obzir uzme rizik štete koju nosi pegavost lišća.

b. Metod pogrešnog tumačenja i slepog verovanja modelima o razvoju bolesti. U ovoj metodi ljudi ne idu u polje, jer imaju meteorološku stanicu koju su skupo platili i ona im govori kada treba da prskaju. Oni koji ga primenjuju se poznaju po čistim cipelama i koži na kojoj se ne vidi uticaj sunca.

c. Integralni metod. Podrazumeva praćenje izmerenih i predviđenih meteoroloških vrednosti, redovne odlaske na njive pod šećernom repom i predviđanje vremena kada se ispunjavaju uslovi za pojavu bolesti.

Širom sveta, koristi se matematički model koji određuje dnevne infektivne vrednosti. Rezultati matematičkog modela za Srbiju (područje Vojvodine) saopštavaju se za veliki broj mesta, a mogu se naći na www.agroupozorenje.rs. Model pokazuje da li su taj dan postojali povoljni uslovi za ostvarenje infekcije ili ne. Kada model pokaže da su uslovi povoljni trebalo bi u roku od 24 sata primeniti fungicide sa kurativnim delovanjem.

Smatra se da su uslovi za infekciju povoljni kada dnevna infektivna vrednost u dva susedna dana iznosi 7 ili više. U praksi se pokazalo da već i kod dnevne infektivne vrednosti u dva dana od 5 i više dolazi do infekcija. Pretpostavka je da do ovoga dolazi jer se većina meteoroloških podataka meri na dva metra visine, a ne u samom usevu repe. Istovremeno meteorološka stanica predstavlja merenje na jednoj tački i ne uzima u obzir mikroklimatske uslove svake njive pod repom. Takođe mora se uzeti u obzir i veliki infektivni potencijal jer se plodored na većini mesta nepoštuje.

Od 2013. godine sajt www.agroupozorenje.rs pokazuje rezultate dnevne infektivne vrednosti modela koji se dobija na osnovu vremenske prognoze. To znači da dva dana unapred možemo znati da li će doći do ostvarenja uslova za infekciju. Time je otvorena mogućnost da se zaštita šećerne repe uradi preventivno, i zaista onda kada je to potrebno.

U Tabeli 2. je broj dana kada je infekcija bila moguća. Vidi se da je tokom 2014. godine tokom jula zabeležen 21 dan sa pogodnim uslovima za infekciju. Toliko dana je ranijih godina bilo tokom 2,5 meseca!

	2011 godina	2012 godina	2013 godina	2014 godina
1 do 10 jul	2 dana	6 dana	0 dana	4 dana
11 do 20 jul	3 dana	2 dana	0 dana	6 dana
20 do 31 jul	5 dana	5 dana	6 dana	11 dana
1 do 10 avgust	5 dana	5 dana	8 dana	5 dana
11 do 20 avgust	0 dana	0 dana	0 dana	2 dana
21 do 31 avgust	4 dana	3 dana	6 dana	5 dana
1 do 10 septembar	0 dana	0 dana	0 dana	8 dana
ceo jul	10 dana	13 dana	6 dana	21 dana
ceo avgust	9 dana	8 dana	14 dana	12 dana
ceo septembar	0 dana	0 dana	0 dana	8 dana
ukupan broj dana pogodan za infekciju	19 dana	21 dana	22 dana	41 dana

Tabela 2. Broj dana kada je infekcija pegavošću repe bila moguća

Iza nas je godina koju možemo pamti kao godinu bolesti na svim biljkama, prvenstveno zbog vremenskih uslova. Šta poljoprivredni proizvođači u narednom periodu mogu da urade kako bi se smanjila mogućnost za masovnu pojavu pegavosti šećerne repe u narednoj godini:

- treba organizovati proizvodnju šećerne repe u najmanje četvorogodišnjem plodoredu,
- obradu treba obavljati tako da se spreče vodoleži kako bi se smanjila vlažnost vazduha, ubrzalo sušenje

listova i time stvorili nepovoljni uslovi za razvoj bolesti

- pratiti podatke o dnevnim infektivnim vrednostima na www.agroupozorenje.rs,
- redovno pregledati polja repe na prisustvo pegavosti ili angažovati zaštitara - agronoma koji će to da radi,
- povećati količinu vode prilikom upotrebe fungicida u repi ili koristiti vazдушnu podršku prilikom prskanja,
- birati sorte koje su otpornije na pegavost šećerne repe. ■

Za sve informacije, savete i eventualne nedoumice, pozovite stručne saradnike
AGROTIM-a VICTORIA LOGISTIC.

Naši stručnjaci su Vam na raspolaganju.

Ljubica Vukićević 063/46-4690

Duško Marinković 063/432-613

Stevan Dragin 063/102-5483

Gojko Stolić 063/103-6639

Radmila Filipović 063/606-692

**Želimo Vam puno zdravlja, sreće, ljubavi,
lepih osećanja, druženja, novih iskustava,
dobrih rešenja, prijatelja i ljudi oko Vas
u Novoj 2015. godini.**

Srećni praznici!

Hajduk Veljkova 11, 21112 Novi Sad
tel. +381 21 4886 543, fax +381 21 4895 490
CALL centar 0800 333 330, www.agrotim.rs

Agrotim
 VICTORIALOGISTIC